

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 54/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, Žilinská cesta 130, Piešťany, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/80/2023-387 zo 14. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 24Co/80/2023-387 zo 14. novembra 2023. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v právnej veci vedenej pred Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-25C/62/2022 o zaplatenie sumy 9 487,90 eur s príslušenstvom z titulu neoprávneného odberu zemného plynu na základe žaloby žalobcu SPP distribúcia, a. s. (ďalej len „žalobca“).

3. Okresný súd rozsudkom z 26. apríla 2023 žalobu v celom rozsahu zamietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

4. Na základe odvolania žalobcu krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu z 26. apríla 2023 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv a článkov ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že krajský súd napadnutým uznesením porušil základné právo na rovnosť účastníkov (strán) v konaní. Rozhodol tiež na základe arbitrárnych právnych záverov o zrušení rozsudku okresného súdu, čím porušil jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

6. Sťažovateľ argumentuje, že žalobca zastúpený advokátom počas celého konania nenavrhol vykonať ani jeden dôkaz, teda vôbec neuplatnil žiaden prostriedok procesného útoku podľa § 149 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), preto mal okresný súd žalobu bez ďalšieho zamietnuť. Napriek tomu okresný súd vykonal dôkazy, čo sťažovateľ od svojho prvého podania až po vyhlásenie uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, namietal. Proti rozsudku okresného súdu nemohol podať odvolanie, keďže bolo v jeho prospech a tiež pre neprípustnosť odvolania len proti dôvodom rozhodnutia, preto túto skutočnosť namietal vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu.

7. Krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom sa riadne nevysporiadal s uvedenou námietkou sťažovateľa. Zákonnú a procesnú povinnosť strany sporu navrhovať vykonanie dôkazu (§ 149 CSP) a zákonnú povinnosť súdu nevykonať nenavrhnuté dôkazy (§ 185 ods. 2 veta za bodkočiarkou CSP) absolútne poprel a vrátil civilný proces pred 1. júl 2015, čím porušil rovnosť strán sporu a právo na súdnu ochranu a na spravodlivý proces.

8. Sťažovateľ poukazuje na bod 33 napadnutého uznesenia, v ktorom podľa neho krajský súd ústavne neudržateľne reagoval na jeho námietku. Krajský súd poukázal na to, že ani § 149 CSP a ani iné ustanovenie Civilného sporového poriadku bližšie nevymedzujú formu, akou je potrebné navrhnúť vykonanie dôkazov, pričom zdôraznil, že úkony strán sporu sa posudzujú podľa ich obsahu (čl. 11 ods. 1 CSP, § 124 ods. 1 CSP): *„Preto ak žalobca v podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu, príp. neskôr i v ďalších písomných podaniach jasne označuje konkrétne dôkazy a to aj bez toho, aby zároveň výslovne uviedol, že podáva návrh na ich vykonanie, bolo potrebné mať za to, že označené dôkazy boli žalobcom v súlade s ust. § 149 CSP navrhnuté na vykonanie, ako to správne akceptoval aj prvoinštančný súd, ktorý predmetné listinné dôkazy aj vykonal... a to včítane originálu predmetného znaleckého posudku...“*

9. Právny názor krajského súdu je podľa sťažovateľa arbitrárny, keďže je neprípustné, aby súd vyhľadával v podaniach strany prostriedky procesného útoku a vykladal procesnú pasivitu v jej prospech. Krajský súd poprel zmysel a účel kogentných ustanovení o prostriedkoch procesného útoku a prostriedkoch procesnej obrany a ustanovení o dokazovaní. Úplne prehladol čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 6 ods. 1, čl. 10 ods. 1 a čl. 11 ods. 2 a 3 CSP, ktoré v spojení s § 132 ods. 1 CSP, § 149 CSP a § 185 ods. 2 vetou za bodkočiarkou CSP neprípúšťajú záver, ku ktorému dospel krajský súd.

10. Dôkazy musia byť navrhnuté na ich vykonanie, resp. nemožno stotožňovať ich označenie v žalobe (§ 132 ods. 1 CSP) s návrhom na vykonanie dôkazov (§ 149 CSP). Uvedená skutočnosť je

zrejma aj z § 220 ods. 2 CSP týkajúceho sa odôvodnenia rozsudku. Aj uvedené ustanovenie „jasne, zrozumiteľne a nepochybné rozlišuje medzi označeným dôkazom a prostriedkom procesného útoku, teda navrhnutým dôkazom na vykonanie... CSP teda predpokladá a vyžaduje navrhovať vykonanie dôkazov, teda podať riadny, jasný a zrozumiteľný návrh, pričom vôbec nepostačuje dôkazy v podaní (v žalobe) len označiť, pretože označenie dôkazov na preukázanie rozhodujúcich skutočností je prvou, avšak nie jedinou a konečnou, povinnosťou žalobcu v spore.“.

11. Okresný súd rozhodol, hoci v prospech sťažovateľa, na základe vykonaných dôkazov, ktoré ani neboli navrhnuté, pričom krajský súd tento nezákonný postup okresného súdu v plnom rozsahu aproboval. Po zrušení rozsudku v prospech sťažovateľa okresný súd «viazaný právnym názorom porušovateľa (§ 391 ods. 2 CSP) by mal v konaní postupovať tak, že dôkazy nenavrhnuté na vykonanie (vykonané teda v rozpore s CSP) sú „zákonne“ vykonané, a ďalšie len označené a nenavrhnuté dôkazy na vykonanie má považovať za navrhnuté a tieto vykonať v rozpore s CSP, čo rovnako absolútne neprípustné.».

12. Sťažovateľ v odvolacom konaní tiež namietal zákonnosť znaleckého posudku, pričom odkazuje na bod 34 napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd uviedol, že napriek „nekonkretizovanej námietke žalovaného vo vyjadrení k odvolaniu, že znalecká doložka predmetného znaleckého posudku nie je totožná so záväzným znením znaleckej doložky v zmysle prílohy č. 6 zák. č. 382/2004 Z. z... odvolací súd žiaden nedostatok znaleckej doložky nezistil. To, že v záverečnej vete vyhlásenia je oproti vzoru znaleckej doložky v prílohe č. 6 citovaného zákona pridané slovo vypracovania, nič nemení na obsahu podaného vyhlásenia.“. Sťažovateľ poukazuje na to, že žalobca chcel znaleckým posudkom preukázať porušenie povinnosti sťažovateľa, preto je procesne správne spochybňovať predmetný znalecký posudok. Tento znalecký posudok získal na význame vzhľadom na tvrdenie žalobcu, že nedisponuje meračom, ktorý bol predmetom znaleckého posúdenia, z dôvodu nedostatku úložnej kapacity a tento bol v podstate zničený (reparovaný), čím bola sťažovateľovi odňatá možnosť dať si vypracovať kontrolný znalecký posudok.

13. Krajský súd úplne nesprávne označil jasnú a zrozumiteľnú námietku sťažovateľa za nekonkretizovanú a opäť spochybnil jednoznačné zákonné ustanovenie upravujúce záväzné znenie znaleckej doložky k znaleckému posudku. Pridané slovo „vypracovania“ dáva podľa sťažovateľa znaleckej doložke úplne iný význam tým, že znalec „si je vedomý len následkov vypracovania vedome nepravdivého znaleckého posudku, a nie celej jeho znaleckej činnosti.“. Znalecký posudok predložený žalobcom k žalobe nespĺňal ani náležitosti podľa § 17 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“). Znalecký posudok, ktorý bol v súlade s § 17 ods. 2 zákona o znalcoch, predložil právny zástupca žalobcu až na pojednávaní, „pričom tento len založil do spisu, bez toho, aby takto sťažovateľom zákonným spôsobom výslovne popretý a spochybnený znalecký posudok, ako dôkaz, vôbec navrhol vykonať, čím tento dôkaz ostal v rovine len jeho označenia bez účinkov predpokladaných CSP.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv a článkov podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré sťažovateľ považuje za arbitrárne.

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

17. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľ sa vo svojej ústavnej sťažnosti usiluje o kasáciu kasačného rozhodnutia. Ústavný súd už vyslovil (sp. zn. I. ÚS 246/2012 zo 6. júna 2012) názor na odmietnutie sťažnosti proti kasačnému rozhodnutiu, podľa ktorého sťažnosť bola podaná predčasne, keďže „sťažovateľka bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu konania na okresnom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom dovolacieho súdu.“. Podobne ústavný súd odôvodnil odmietnutie ústavných sťažností aj v ďalších svojich rozhodnutiach v obdobných veciach (pozri m. m. I. ÚS 167/2012, III. ÚS 38/2013, I. ÚS 214/2014, II. ÚS 339/2019, IV. ÚS 602/2020).

18. Pre záver o tom, či ústavný súd preskúma zrušujúce (kasačné) rozhodnutie všeobecného súdu, bude významné aj skúmať dopad tohto kasačného rozhodnutia na ďalší priebeh predmetného konania. Miera tohto dopadu je predovšetkým daná právnym názorom, ktorý všeobecný súd v kasačnom rozhodnutí vysloví a ktorým je súd nižšej inštancie viazaný. Nepochybne výraznejší dopad na konanie bude mať kasačné rozhodnutie všeobecného (odvolacieho) súdu, ktoré posudzovalo hmotnoprávne ustanovenia a v ktorom tento súd vyslovil právny názor, ktorý sa dotýka veci samej. Významným kritériom bude aj hľadisko právnej istoty účastníkov konania (strán sporu).

19. V súvislosti s podstatou a so zmyslom princípu subsidiarity ústavný súd poukazuje tiež na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

20. Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež opakovane vyslovuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných kódexoch (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

21. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

22. V prerokúvanom prípade ide zjavne o namietané porušenie procesných pravidiel, pravidiel dokazovania a zisťovania skutkového stavu zo strany okresného súdu [porovnaj bod 43 napadnutého uznesenia, podľa ktorého „v danom prípade došlo nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštalcie (neodôvodnením rozhodnutia v súlade so zákonnými požiadavkami) k znemožneniu stranám realizovať ich procesné právo na vysvetlenie dôvodov rozhodnutia v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom s poukazom na mieru zlyhania súdu prvej inštalcie, keď zohľadnil len istú časť dôkazov a inú vyššie poukázanú bez bližšieho zdôvodnenia opomenul resp. nevzal do úvahy, čím svoje skutkové závery nedostatočne odôvodnil...“]. Príkaz krajského súdu pritom smeruje k prípadnému doplneniu dokazovania a opätovnému vyhodnoteniu dôkazov (bod 45 napadnutého uznesenia). A napokon tak, ako to aj z ústavnej sťažnosti vyplýva, krajský súd sa vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa vo vyjadrení k odvolaniu, podľa ktorej žalobca neunesol dôkazné bremeno, keď relevantným spôsobom neuplatnil prostriedky procesného útoku a nenavrhol žiadne dôkazy, pričom túto argumentáciu neakceptoval.

23. Vychádzajúc z týchto skutočností, možno konštatovať, že sťažovateľ svoje námietky k procesu dokazovania, navrhovania a hodnotenia dôkazov môže uplatniť priamo v konaní pred okresným súdom, následne v odvolaní a prípadne aj v dovolaní.

24. V aktuálnom procesnom štádiu konania preto neprichádza do úvahy pri rešpektovaní princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, uplatnenie právomoci ústavného súdu, keďže o veci sťažovateľa bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, kde sťažovateľ môže dosiahnuť ochranu ním označených práv podľa ústavy a dohovoru.

25. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu